170. szám

A „KELET" előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet" mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fe vételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttári czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, péntek, julius 29

KOLOZSVÁR, 1881. julius 27.

Tény, hogy Horvát-Szlavonország, melynek lakossága az 1868. évi 30-dik törvczikk szerint külön territoriummal biró politikai nemzet, a most keresztülvitt horvát-szlavon határőrvidéki polgárositás folytán ugy területben, mint lakosságban megerősödött, tény, hogy a mai társország legalább mindez ideig az anyaország irányában, melytől pedig létét nyerte, a fiui szeretet és tiszteletnek igen kevés jelét adja, sőt nagy hajlandóság mutatkozik körükben a testvéri viszony lazitására, sőt egyesek kebelében egyenesen annak felbontására; holott tény az is, hogy az 1868. 30. törvczikk által, mely a mai Horvát-Szlavonországot megalkodta, az anyaország saját területének egy részéről mondott le és e mellett folytonos pénzügyi terhet vállalt magára, melyet a polgárositás még növelt.

És igy ezen szempontból a polgárositás specialis magyar államisági tekintetekből talán károsnak tünik fel.

Hisszük azonban, hogy azon okok, melyek ezen sajnos, részben nagyon is jogosult pessimisticus nézetet megteremtették, hova-tovább meg fognak szünni.

A historia tanitja, hogy az egyéni szabadsággal az egyén nem csak az államnak, hanem a társadalomnak is az eddiginél fontosabb tényezőjévé lett. A társadalom az érdekek harcza, mig az állam feladata az érdekek egyesitése. A küzdésben bizonyos kérdések, kisebb-nagyobb hatálylyal jutnak felszinre, melyek valódi természetét még nem ismerik, nem tudni, állami, politikai, avagy társadalmi kérdés, idő kell mig megtalálja azon tért, melyhez valóban tartozik.

Ily ujabbkori kérdés, melyet e társadalmi élet hozott felszinre, a nemzetiség, mely mind nagyobb és nagyobb tért foglal el; s tért foglal el ugy az állami, mint a társadalmi életben, ugy annyira, hogy már majdnem minden fontosabb politikai, állami intézménybe is behatol és azokat ezen szempontból is elbiráltatni követeli.

Polyglott nyelvü hazánkban napjainkban ép ezen processus szemlélhető és oly állást kiván elfoglalni, hogy már is ezen kérdés áldozatának tekintik némelyek hazánkat.

Tagadhatlan, hogy a nemzetiségi ügy hazánkban igen elevenné vált és a szomszéd államoktól folyton nyeri a táplálékot, még pedig sajnos, oly irányban, melynek hatása hazánkra a legsötétebb jövőt helyezi kilátásba.

Tagadhatlan, hogy a Magyarország és Horvát-Szlavonország közötti jelenlegi meglehetős hideg viszony legnagyobb részt a nemzetiségi kérdés eredménye, mindazonáltal hisszük és azon meggyőződésben vagyunk, hogy hazánkat ezen kérdés nem fogja megsemmisiteni.

Azok nézetéhez csatlakozunk ugyanis, kik a nemzetiségi kérdést nem állami, hanem társadalmi ügynek tekintik, s hisszük, hogy ez a magyar korona országainak nemzetiségeinél is elismerésre fog találni. Az államokat nem nemzetiségek, hanem nemzetek alkotják, az államnak, mint olyannak, nem sine qua nonja az egy nemzetiség, előny, ha ez meg van, mert ez irányu megrázkodtatástól megkiméli az államot és számos harczot tárgyatlanná teszen, de nem feltétele.

Hazánkban ma még ott vagyunk —, ezt talán a szándékos propaganda eredményezte és tartja fenn, hozzájárulván ehhez a szerencsétlen nemzetiségi törvény, melyben a törvényhozás maga azon politikai hibát követte el, hogy a nemzetiségi ügyet nyelv tekintetében állami kérdésnek proclamalta — hogy a nemzetiségi kérdés nem tereltetett még valódi medrébe, állami kérdésnek akarják tekintetni ellenfeleink, hogy ez alapon politikai tőkét faraghassanak belőle Magyarországnak államisága ellen. A fegyver tagadhatlanul erős és veszedelmes, de szerencsére van orvosszere is.

A nemzetiség közvetlenül érdekli a társadalmi egyént, hatalmasan befolyásolja subjectivitásunkat.

Mindenütt ez tolul előtérbe, mindenütt és mindenben ezen érzület kielégitését kivánja, de csak is azért, mert azt hiszi, hogy a nemzetiségi eszme valódi természeténél fogva kivánja az állami és politikai institutiokban is elismerését, megvalósitását, hasonlóan hivén, hogy ellenkező esetben maga a nemzetiség szünik meg.

A mint azonban a józan és mérsékelt, de mindig határozott, és a hol kell, erélyes kormányzás alatt a nemzetiségi eszmékkel eltelt egyén látja és tapasztalja, hogy nyelvében, vallásában, szokásaiban, irodalmában, viseletében stb. nemzetisége veszélyeztetve nincsen, és hogy társadalmi igényeit nemzetiségi érzülete szerint kielégitheti, megvalósithatja; ha látja és tapasztalja továbbá, hogy a törvényhozás és kormányzás nem követeli idegen nemzetiségü polgáraitól, hogy a társadalmi életben magát magyar nemzetiségü érzelmüvé változtassa, de más részről soha és semmi esetben sem türi, hogy ott, hol a magyar államiság érdekei forognak fenn, ott ez irányu institutiói nemzetiségi elemekkel legkisebb mértékben is zavartassanak, szóval látja és tapasztalja, hogy a törvényhozás és kormány nem magyar nemzetiségi, hanem magyar állam-nemzeti politikát követ, ezen saját joga tiszteletét és fentartását feltétlenül megkövetelő, de az illető más nemzetiségü társadalmi óhajait legkevésbé sem elnyomó következetes politika mellett, ép oly mértékben fog a nemzetiségi kérdés politikai jelentőségéből veszíteni és viszszatérni valódi talajára: a társadalmi életre.

Idő kell, mig ezen tapasztalat mindenütt közelismerésre jut, Magyarország, mint állam, ezen időt tul fogja élni, mert ezredéves multja a magyar nemzet államalkotó és fentartó képességét igazolja, és ekkor hisszük, hogy a területében és lakosságában megerősbült horvát-szlávon királyság a maga részéről is meg fogja valósitani azon testvéri viszonyt, melyet Magyarország a maga részéről az 1868: 30. tcz. 13. § ében már manifestált, ezért a józan politika és a hazaszeretet nevében hisszük, hogy a polgárositás nem csak Horvát Szlávon és majdan Dalmátországnak, hanem az anyaországoknak is hasznára fog válni.

Dr. Sz. Gy.

A horvát határőrvidék bekebelezése tárgyában a községi elöljáróságok hálafeliratot intéztek Filippovics táborszernagyhoz és a bánhoz. A Filippovicshoz intézett felirat igy szól:

„Mint hálás határőrök és Zimony kerület községi elöljárói szent kötelességünknek tartjuk Exciádnak legforróbb köszönetünket kifejezni, a gondoskodása alá helyezett határőrvidéki lakosság jóléte és előhaladása körül tanusitott érdemeiért. A történet arany betükkel fogja bevésni az ön nevét a néptörténet lapjaira. A határőrvidéki néptörzs nemzedékről nemzedékre mindenkor hálásan fog Exciádra visszaemlékezni. Legfelsőbb kézirat következtében, mint hálás gyermekek jó apjuktól válunk meg Exciádtól, nehéz szivvel bár, de megnyugtatva s azon óhajjal, vajha a mindenható Exciádnak hosszu és megelégedett életet adna. Eljen a határőrvidék feledhetlen országos parancsnoka: Filippovics báró!"

A bánhoz intézet felirat igy hangzik:

„Ő felsége 1881. julius 15-iki legmagasabb kézirata által az anyaországgal egyesitve, mint a zimonyi kerület községi képviselői, övendező szivvel járulunk Exciád elé, és szabadságot veszünk magunknak Exciádnak, mint leendő országos főnökünknek határtalan ragaszkodásunkat és törhetlen hűségünket kifejezni egyuttal atyai gondoskodásába ajánlván magunkat Exciádnak. Éljen ő felsége, legkegyelmesebb császárunk és királyunk, éljen kegyes bánunk! Milovánovits, Pukelics, Lokocsevics, Zsivánovics, Ljubicsics, Dragicsevics, Dacsevics, Marrenovics, Vuicsics, Nacelnicsi.

A SZULTÁNGYILKOSOK SORSA.

A török szultán tehát az összes halálra itéltek büntetését várfogságra változtatta át. Midhat pasa tehát nem fog Arabiába Tajifba számüzetni, hanem társaival együtt várfogságon lesz. S a szultán ez itélettel aligha nem jól számitott. Midhát Arábiában, a hol az ozmán uralkodó család ellen már nem egyszer lázadtak fel, könnyen veszedelmessé lehetett volna. Igy azonban bebörtönözve állandólag intő például fog szolgálni azoknak, a kik netalán Midhát példájára a török alkotmányosságnak ez idő szerint még kalandos eszméjére adnák fejüket. Hogy Midhát az itélet értelmében nem fog nyilvánosan kivégeztetni, az iránt még eddig semmi kétség sem forgott fenn. Midhat sokkal népszerübb ember, hogysem ilyesmit a nép szemei előtt végre lehetett volna hajtani. Annál több volt az ok tartani attól, hogy török szokás szerint Midhát csöndben fog eltétetni láb alól. Az öngyilkosságáról és betegségéről szállongó hirekben csak megerősitést nyert e föltevés. A diplomatiai közbenjárástól szintén kevésbbé lehetett tartani, mivel e kérdés kizárólag a török állam belügyei közé tartozván, nem is lehetett határozottan fellépni. Lord Dufferinnek, a ki még legélénkebben érdeklődött Midhát sorsa iránt, sem a szultán, sem a török külügyminiszter nem tett reménységre jogositó igéretet. Midhát sorsának kedvező fordulata tisztán csak az ulemáknak tulajdonitható. Összegyültek ezek megvizsgálni, vajjon a törvényszékek itélete megegyezik-e a szent-törvény határozványaival.

Az ulemák titkosan tartott határozatáról eltérők a tudósitások. Az egyik forrás szerint az ulemák két pártra oszoltak; a többség helybenhagyta az itéletet, de elhatározták, hogy a kisebbség véleményét is a szultán elé terjesztik, mely szerint az itélet nem egyeztethető meg a szenttörvényekkel. Egy más forrás szerint az ulemáknak julius 20-ikán tartott gyülesében az itélet egyhangulag semmisnek nyilvánittatott. E vélemény szerint kimondották volna, hogy a mahomedán, ha a büntettet tagadja s eléggé megbizható tanuk nem igazolják a tettet, el nem itélhető. Kimondották volna azt is, hogy azon esetre, ha a halálos itélet végrehajtatnék, a szenttörvények értelmében joguk van hozzá az elitéltek örököseinek, hogy a halál okozóin ép oly módon megboszulják magukat. E fenyegető passus ugy látszik döntőleg hatott a szultán itéletére, s megkegyelmezett a vádlottaknak.

A török papság tudvalevőleg esküdt ellensége minden európai ujitásnak, sajátságos mégis, hogy Midhatot megmentették. Ugy látszik birtak elég érzékkel, arra nézve, hogy mit követel ez idő szerént az állam legfőbb érdeke. A szultán tudvalevőleg nagyon ragaszkodott az elitéltek kivégeztetéséhez, s a papi hatalomnak e független magatartása ama időkre emlékeztet, midőn a hierarchia uralkodott a trónok felett.

KÜLFÖLD.

A tripoliszi kérdés komolyan foglalkoztatja a portát. A szultán sürgetésére a minisztertanács is tárgyalás alá vette azon kérdést: vajjon küldessenek-e csapaterősitések oda? A miniszterek hosszu ideig nem tudtak megegyezni, mig végre abban örtént megállapodás, hogy 5 hajóval 10,000 ember odaszállitását fogják javasolni. Miután abban a nézetben vannak, hogy Franczia- és Olaszország nem fognak tudni egymással megegyezni, s miután Mussurus pasa Londonból is azt távirta, hogy Angliának nincs kifogása az ellen, hogy Tripoliszba török csapatok szállittassanak, a javaslat határozattá lett.

Said pasa állitólag ellenzi ezt, s veszélyt lát abban. Egy konstantinápolyi jelentés szerint Assym pasa Dufferin lord előtt kijelentette, hogy a szultán semmi feltétel alatt nem fogja fogja megengedni azt, hogy Tripolisz a franczia haditámadás próba-tárgyává tétessék. S csakugyan tény, hogy mindazon csapatok, melyeket Görögország Törökország ellen összepontositott, parancsot kaptak Tripoliszba evezni.

—

Sándor bolgár fejedelem rendezni akarja végre a portával való diplomácziai érintkezést, melynek eddigi rendezetlensége sok kellemetlenségre szolgáltatott már okot. — Mint a „Turquie" jelenti, a fejedelem táviratilag értesitette a portát, hogy a Törökország és a fejedelemség közt függőben levő kérdések, különösen pedig a diplomácziai érintkezés rendezése czéljából uj utasitásokat küld a stumboli képviselőjének.

—

Angliában a féni pokolgépek elkobozása képezi a nap eseményét. A clerkenwillei explosio óta semmi nem okozott oly nagy izgatottságot N. Brittaniában. A parlamentben kijelenté Harcourt, hogy a kormány már 3 hét óta értesitve volt arról, hogy Amerikából e gépek Angliába küldetnek, de ugy látszik, arról nincs még tudomása, hogy kik küldötték azokat. A miniszter csak átalánosságban szólt az ir féni sajtó terveiről, mellyel e czélba vett merénylet összefüggésben ván. Rossa tagadja, hogy ez ügyben be volna avatva, azonban az ő lapja és ujabb nyilatkozata világosa kimondta, hogy dynamit fogja néhány nap mulva Anglia óriási árutárait, hajóit és városait elrombolni. Ezen bevallott czélok és az irekhez intézett felhivás: azokban közremüködni, roppant nagymérvü fordulatot idéztek elő Angliának Irországhoz való hangulatában. De Harcourt felelete, melyet a forradalmi kongresszus tárgyában hozzá intézett kérdésre adott, világosan bizonyitja azt, hogy a

---

mesteri vala, egyéb tisztviselők csak segédeinek tekintettek. A szebeni polgármester, mint első provincialis tiszt, természetesen a generalis congregatiónak tartozott számadással és felelősséggel. Jóllehet hivatalos tekintélye Szeben és a provincia ügyeinek minden ágában érvényesitheté magát, hatásköre mégis kivált gazdasági és administrativ teendőkre szoritkozott, az igazságszolgáltatás terhei a iudex regius (királybiró) vállaira nehezültek. Volt már említés arról, hogy a provincia jövedelmeinek mely forrásai voltak, t. i. az ingatlan után szedett adó, mi részben az állam, részben a provincia költségeinek fedezésére fordittatott, s az universitás birtokai. Egy pár tétel fogalmat adhat kiadásairól. Nem emlitem azt a költséget, mit a jövedelmek fölhajtása természetesen vont maga után, s mi az akkori primitiv kezelési rendszer mellett is szép summát tőn ki. A provincia számlájára ment a nuntiusok költségeinek fedezése, kik szakadatlanul útban vannak a vajdához, kincstartóhoz, királyhoz. A provincia s az állam közt ezek tartják fönn az állandó összeköttetést. A fensőbb helyről érkező rendeletek köröztetése, szóval a hivatalos posta, melynek terheit ma az állam viseli, akkor a tartományi pénztárra háramlott. A török uralom terjeszkedése, mely már Havasalföldet részben meghódoltatá, s Erdélyben is megkoczkáztatott pár kétes sikerü kalandot, az ország s még inkább maga jóvoltáért kötelességévé tette a provinciának, hogy a már nem szokatlan vendég czélba vett látogatását idejében tudja meg, hogy készületei-terveiről korán megbizható forrásból értesüljön és értesitse a honvédelem intézőit a sikeres védelem eszközölhetése végett. A havasalföldi vajda udvarában egymás kezébe adják a kilincset az exploratorok (kémek), kik üres kézzel nem igen zörgethettek Moldávia urának ajtaján. Az ajándékok, melyeket a provincia a békés és bizalmas szomszédság fönntartása és szilárditása végett küld, ritkán pénz, inkább bor, elenodium, drága kelme stb.; de ezek a számadásokaan pénzértékben vannak fölvéve. Az exploratorok egymást érik Bodonban és Viddinben, mihelyt a török gyanus mozdulatot tesz, s a lófarkot a szél Magyarország felé lengeti. Az explorator nem volt közönséges kém, hivatása megkivánt némi diplomatiai képességeket. Többnyire görögkeleti pópák vállalkoznak ily küldetésre s ha egyéb nem is, de az ajánlotta őket, hogy a moldovaiakkal egy nemzetiségüek valának s ugyanegy nyelvet beszéltek. Ajándékok illették meg a vajdát, kincstartót, olykor a királyt, a jog és igazság hathatósb támogatása végett, a melyek fegyverek, serleg, kupa etc. képében küldettek. A megszállás (descensus) költségeit a provincia viselte. Élelemmel, fuvarral látta el a vajdát és királyt udvarával együtt a „fundus regius"-on való átutaztában. 1496-ban II-dik Ulászló király látogatása tetemes terhet rótt a provincialis pénztárra. Közköltségen utaztak hivatalos küldetésekben a királyi tisztviselők és biztosok. A honvédelem is kivánt némi áldozatot az évi subsidiumon kivül. Szörény végvárba a szász provincia tápot meg fuvart rendel a király egyenes parancsára. A vöröstoronyi erőd föntartása egészen a szász földre háramlik. Védelmére székely zsoldosokat fogad, kik az erőd védelme mellett rendőrségi szolgálatokra is használtatnak. A havasalföldiek kihágásainak a széleken e székely stipendiariusok veszik elejét, vagy ha már elkövettettek, ők torolják meg. A rablók, gyilkosok, gyujtogatók elfogása s átszolgáltatása a büntető hatalomnak, szintén rájok van bizva. Egyáltalán oly szolgálat, mely életkoczkáztatással is járhatott, nem volt inyére a szásznak. A városok és székek területén a kellő közbintonság föntartására sem vállalkozik örömest, hanem poroszlókul szegődtet székely meg oláh jobbágyokat, csekély, havi fél arany forint zsoldért. Még a középületek és utak jó karban tartását emlitvén föl, úgy nagyjából számot adtam a provincialis pénztárt terhelő kiadásokról.

A szebeni polgármester fizett mind e költségeket a provincia utólagos jóváhagyásának reményében a kezelésére bizott tartományi pénztárból. Tiszte volt a jövedelem és kiadás nyilvántartása; kötelessége volt hivataloskodása végeztével, minthogy pedig egy évre választatott csak, minden év végén számadásait bemutatni a generalis congregatiónak s attól fölmentetését kérni. E fölmentvény hivatalos alakban, az universitás pecsétével, irásban állittatott ki. Ime egy példánya szószerinti forditásban: „Mi Szeben város és az erdélyrészi hét szász szék polgármestere, birái, esküdt polgárai a böles (értelmes) és tapintatos (óvatos) Szabó (Sartor) Györgygyel, Szeben város volt polgármesterével, Krisztus születése ünnepének előestéjén (1496.) számot vetettünk a hét szék és tartozékai minden egyes bevételéről, nem különben rendes és rendkivüli taxái, contributiói- és collectáiról és vele együtt szorgalmatos és érett számitás után nyilván ugy találtuk, hogy a jelen évben bevett 11,628 frt 6 denárt, ebből kiadott király ő felsége részére és a hét szék hasznára meg fönmaradására 11,649 frt 45 denárt; miről is megnyugtatjuk őt olyképen, hogy a provincia tartozik neki 21 frt 39 denárral."

A szászföldön első telepek a városok voltak. Idők folytán, a nép megszaporodásával, környékén falvak támadnak, egészben a város mintájára. A községi élet, természetesen kicsinyült arányokban, a városokéhoz hasonló képet mutat. A falusi és városi lakók közt a foglalkozás meg életmód némi különbsége nem támaszt oly nehezen áthidalható ürt, mint a magyar földön. Szabad polgárok laknak itt és amott egyenlő jogokkal és kötelezettségekkel, kiket az érdekközösségen kivül összetart még a közös fő, a székbeli polgármester személye is. Bár a községi élet fejlésével a falvak némi önállóságra vergődtek, a maguk dolgaiban intézkedhettek egészen függetlenül a várostól, politikai jogokat sem egyenként, sem összeségükben nem gyakorolhattak a várostól függetlenül. Ezért szász földön a hegemoniát mindig a város tartotta kezében, s a városok között is Szeben legkivált. A magyar földön egész mások voltak a viszonyok. Itt a megye, mint politikai tényező, mindig nagyobb sulyu a városnál, s hacsak szabad királyi város nem volt, annak kötelékébe, fönhatósága alá volt rendelve.

(Vége köv.)

A KELET TÁRCZÁJA.

V SZÁSZFÖLD A XV. SZÁZADBAN.

(Folytatás.)

Ime nagyjában a szász földre háramló közterhek. Viselésükben osztozkodott minden birtokos, szabad szász vagyon arányában, sőt a zsellérek (inquilini) is. Nemesi birtok a „fundus regius" területén a II. Endrétől nyert szabadalom értelmében nem lehetett, tehát adómentességnek sem volt helye. Jobbágyok sem voltak, csupán a papi birtokokban, a pertinentialis községekben, hol a szász universitas, mint testület volt a földes ur. E csekély számu jobbágyság is oláhokból került ki. Emelkedtek ugyan szászok magyar nemesi méltóságra, de szász területen birtokuk, mint előbb, polgári birtok maradt. Az universitas, Szeben város és a székek tisztviselői hivataloskodásuk idejére föl voltak mentve a közterhek alul. Ez volt fizetésük a XV. század közepéig. Ettől kezdve a polgármester, királybiró, provincialis urak kapnak némi csekély tiszteletdijat, mi a polgármesternél is példátlan, hogy a kétszáz forintot meghaladná.

A szász universitás minden tisztsége tehát nobile officium volt, melylyel javadalmazás nem járt. Azok valának a városi tisztségek is, a jegyzői tiszten kivül, kinek, talán mert nem gazdag polgárokból, hanem litteratus emberek közül került ki, s állása is kevésbé volt tekintélyes meg előkelő, rendes, bár csekély fizetése volt. Különben még a XV. század folytában is az egyedüli felelősséggel járó hivatal a polgár-

---

üres kézzel nem igen zörgethettek Moldávia urának ajtaján. Az ajándékok, melyeket a provincia a békés és bizalmas szomszédság fönntartása és szilárditása végett küld, ritkán pénz, inkább bor, elenodium, drága kelme stb.; de ezek a számadásokaan pénzértékben vannak fölvéve. Az exploratorok egymást érik Bodonban és Viddinben, mihelyt a török gyanus mozdulatot tesz, s a lófarkot a szél Magyarország felé lengeti. Az explorator nem volt közönséges kém, hivatása megkivánt némi diplomatiai képességeket. Többnyire görögkeleti pópák vállalkoznak ily küldetésre s ha egyéb nem is, de az ajánlotta őket, hogy a moldovaiakkal egy nemzetiségüek valának s ugyanegy nyelvet beszéltek. Ajándékok illették meg a vajdát, kincstartót, olykor a királyt, a jog és igazság hathatósb támogatása végett, a melyek fegyverek, serleg, kupa etc. képében küldettek. A megszállás (descensus) költségeit a provincia viselte. Élelemmel, fuvarral látta el a vajdát és királyt udvarával együtt a „fundus regius"-on való átutaztában. 1496-ban II-dik Ulászló király látogatása tetemes terhet rótt a provincialis pénztárra. Közköltségen utaztak hivatalos küldetésekben a királyi tisztviselők és biztosok. A honvédelem is kivánt némi áldozatot az évi subsidiumon kivül. Szörény végvárba a szász provincia tápot meg fuvart rendel a király egyenes parancsára. A vöröstoronyi erőd föntartása egészen a szász földre háramlik. Védelmére székely zsoldosokat fogad, kik az erőd védelme mellett rendőrségi szolgálatokra is használtatnak. A havasalföldiek kihágásainak a széleken e székely stipendiariusok veszik elejét, vagy ha már elkövettettek, ők torolják meg. A rablók, gyilkosok, gyujtogatók elfogása s átszolgáltatása a büntető hatalomnak, szintén rájok

---

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizedik fejezet.

Meglepetés.

(Folytatás.)

De ő, mint látszék elfeledte őt. Vajjon utánna siessen, megállitsa s megragadja kezét, hogy kényszeritse őt reá nézni őt, felismerni, s vele beszélni? Egy lépést tett arra felé, merre a sétáló pár haladott.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kormány a féni merényletek daczára sem hagyja magát elragadtatni, s egy betünyit sem tér el a törvénytől.

A nihilisták.

A „K. Ztg.“ pétervári hirei szerint a nihilizmus folyvást előre halad és pedig mind hiveinek száma, mind harczmódja tekintetében. Előbb az orosz szoczialisták folytonosan tiltakoztak a nekik tulajdonitott kommunista czélok ellen, mióta azonban a terroristák fölülkerekedtek s a munkás drusinák és két munkás szövetség alakultak, most már nyiltan izgatnak a birtokos osztályok ellen.

A nyugalom, melyről az orosz félhivatalosak azt állitják, hogy általános, voltaképen sehol sem található. Az orosz paraszt nem oly könnyen nyerhető meg a szoczializmus részére, mint például a német munkás, de az ige itt is hat. Emlitendő, hogy az eszthek körében is jelentékeny német-ellenes mozgalom van.

Pétervárott két hét előtt nihilista proklamácziót találtak, melyben kijelentik, hogy a nihilisták élnek s „a téli hadjáratra készülnek.“

A tények, hogy ismét két alagutat találtak s hogy Priem titkos rendőr a nihilisták által megöletett: valóban a mellett szólnak, hogy a nihilisták élnek és müködnek. Priem már a hatodik titkos rendőr, kit rövid idő alatt a nihilisták megöltek. A hatóságok az ilyesmit titkolják. A rendőrség az utóbbi hónapokban szerencsésebb volt, mint az előtt; nagy mennyiségü dynamitot kobzott el s Priem 8 gyilkosa közül is már elfogott kettőt.

Midhat pasa.

Midhat pasa sorsa és azon átalános rokonszenv, mely a szerencsétlen török államférfiu iránt nyilatkozik a szultánt rendkivül aggasztja. Azt mondják, hogy a szultán e miatt nem tud sem enni, sem aludni, s mindent felhasznál, hogy a közvéleményt a maga részére megnyerje. A török fővárosban rózsaszinü papirra nyomtatott röpiratokat árulgatnak utczaszerte, melyben Abdul-Azizt, mint vértanut dicsőitik és verseket hoznak forgalomba, melyek Abdul Aziz meggyilkoltatását énekelik meg. A szultán sok kémmel rendelkezik, kik a városban járkálnak és nagyon elégedetlen, mióta értesült, hogy Midhat pasa népszerüséggel bir Konstantinápolyban. A szultán oly bizalmatlan, hogy még a kabinet tagjait is titkos felügyelet alatt tartja.

Igy beszelik, hogy egy bizalmas emberét Besiktashoz rendelte, a hol a miniszereknek és magas államhivatalnokoknak a hajóról ki kellett szállniok, hogy a Yildiz-kioszkba jussanak és ott a szultánt trónraléptének évfordulója alkalmából üdvözöljék. E kémnek feladata volt megvigyázni, hogy mely miniszterek érkeznek meg együtt és vajjon beszélnek-e egymással? Egy másik szolgáját a palota bejárata előtt állitotta fel, hogy vigyázzon arra, vajon azon miniszterek, kik a miniszteri tanácsok alkalmával egymás ellen küzdenek, nem suttognak-e bizalmasan együtt s talán elválnak egymástól, a mint a palota közelébe jutnak.

Ily körülmények között a szultán fühöztahoz kapkod s mindenkinek tanácsát meghallgatja s voltak az utóbbi időben minisztertancsok, melyek 26—36 óráig tartottak s melyeken többen a volt miniszterek közül is résztvettek.

Konstantinapolyban nagyon sajátságos dolgokat beszélnek az ulemák nagy tanácsáról, mely tudvalevőleg szintén Midhat pasa ügyével foglalkozott. A tanácskozás nem vezetett egyhangu megállapodásra: mondják, hogy több ulema hivatkozott a korán azon helyére, hol az mondatik, hogy ha két szultán van, az egyiket el kell tenni láb alól. A tanácskozáson a Seik-ül-Izlam elnökölt s az ulemák többsége abban állapodott meg, hogy az itélet a törvények értelmében hozatott, egyuttal azonban a kisebbség nézete is közöltetett a szultánnal. Most a fetvát kellett kieszközölni.

Van Konstantinápolyban egy tekintélyes hivatalnok, a fetva-emeni, kit nem lehet állásából elmozditani, mert politikával nem foglalkozik, hanem csupán a vallási jog képviselője, mig a Seik-ül-Izlam a kabinet politikai tanácskozásaiban is részt vesz s minden kormányváltozással ő is elhagyja helyét. A fetva-emeni irásban szokta kiadni a hozzá intézett kérdésekre válaszát s az ily fetvától nincs fellebezés.

Midőn tőle Midhat pasára nézve a fetvát ki akarták eszközölni, ő magas korára hivatkozott, — 80 éves — és kijelenti, hogy nem akar meghalni ugy, hogy halála előtt megyőződése ellenére tegyen valamit. Ennek következtében oly tartalmu fetvát adott ki, hogy az elitéltek ártatlanok és legfölebb azon két vádlottat lehet megbüntetni, a kik a gyilkossagot beismerték. Az öreg fetva-emeeit mindenképen el akarták térniteni elhatározásaitól, de ez nem sikerült. Ebből kiünik hogy a legfőbb forum Törökországban a vallási biróság, többi biróságok mind függő helyzetben vannak a palotától. Tény az is, hogy a vallási biróság nem igen befolyásolható a és szultán rendkivül neheztel az uremák és a fetva-emeni magatartása miatt

A minisztertanács ily körülmények között azt ajánlja a szultánnak, hogy a halálitéletet börtönbüntetésre változtassa át.

Tusnád és gyógyforrásai.*)

A fürdőévad kellemes időszaka beköszöntött s a szenvedő emberiség buzgó készületeket tesz a fürdőkre s lassankint ujra megnépesednek törzs- és ujvendégeik által az elszórodás, időtöltés és egészség ezen barátságos telepei. — Hazánk számos fürdőhelyei között egysem nyerte meg oly hirtelen a szenvedő közönség rokonszenvét, mint az egészen elragadó és festői tekvésü gyógyhely Tusnád, mely ugy légköri, mint fürdőgyógyászati tekintetben igen becses gyógytényezőkkel bir.

Klimatikai nyári üde levegővel birván, ezen gyógyhelynek nevezetes előnye az ő enyhe havas alatti klimájában áll; és Tusnád e tekintetben is minden igénynek megfelel.

Tusnád 650 méter magasan fekszik a tenger tükre fölött a Hargitta-hegylánczi déli nyujtványai alatt, melyek által az északi szelektől védve van. A nyári közép-meleg 17—19 C. Gazdag tülevelü és lomberdőségek, a legváltozatosabb növényzet üde tenyészete, az ott átzuhogó Olt folyó a légkörnek az általános és viszonylagos nedvesség mérsékelt tartalmát kölcsönzik: egy klimatikai gyógyhely tulajdonképeni „Materia medica“-ja, a tiszta, fris és balzsamos illattal áradó levegő itt gazdagon megvan.

A fenyvesekben ügyesen vezetett mérsékelten emelkedő sétányok, gyógy, zene, tánczterem, jó vendéglők, kényelmes lakások a közönségnek elégséges szórakozást, időtöltést s egészséges ellátást ajánlanak.

Nem kevésbbé becsesek az ivó-vizek, mint Tusnádon öt fordul elő, s vegyelemezve általán a hatásos vasas savanyu vizekhez tartoznak. Ugynevezett „Főkut“-ja inkább a mésztartalmu borvizek felé hajlik s szerencsés vegyalkatánál fogva kettőzött gyógyhatással bir.

Az ugynevezett I. ivókut az erős természetü sós és vasas vizek egyike s alkatrészei által Kronthal, Baden-Baden, Soden, Cannstadt (Vilhelmsquelle) Kissingen (Maxbrunnen) emlékeztet; mindazonáltal több vastartalommal bir, mint az emlitett vizekl

Ezen savanyu vizben mint gyógyhatányok tekintetbe jönnek: szikhalvag (Chlor natrium) 2·290 grm, szénsavas vasélecs (kohlensauerer Eisenoxydul 0.66; szabad és félig kötött szénsav 1030 kcm. (ezer részben), melyekhez csekély mennyiségü mészhalvag (Chlorcalcium), halvkeseny (Chlormagnesium) és 0·005 iblanyos keseny (Iodmagnesium) járulnak. Ezen forrás — vegyalkatára nézve egyike a legkitünőbb szereknek mindazon esetekben, melyekben a szikhalvagnak ható vagy visszaható átváltozást kivánó és nyákoldó hatásáról, — kapcsolatban a vérképző és erősitő vassal, — szóval: egész szervezeti jobbulásról van szó, mint például: görvélykór, vérszegénység, sárgaság, krónikus torok- és légcső-hurut szijjas nyákürülékkel és kőhögési ingerrel stb. — A II. III. IV. számu ivóvizek könnyen emészthető s erős hatásu vasas savanyu források, 0·88—0·89 grm (1000 részben) vastartalommal.

Tusnádnak mind a négy vegyelemzett fürdő-vize a szelid meleg sósforrásokhoz tartozik; s köztök gyógyerőre nézve az I. számu a legkitünőbb. Ez 1000 gramban 2.24 szikhalvagot, 0·66 szénsavas vasélecset egy kis iblanyos kesrenynyel (0·006) s egyéb segédalkatrészeket tartalmaz; hőmérséke 13° C.-nál megkisértett mérés szerint 22·8° C., s mintegy 1030 kcm. szabad szénsav van benne. A többi forásokban kevesebb a szikhalvag, több ellenben a vas; 20—23·9° C. hőmérsékűek s ennélfogva inkább a tiszta aczél-források felé hajlanak.

A szénsav ideg- és izom ingerlő fürdőhatása ugy, mint a szikhalvag felszivódast és bőrélettevékenységét izgató ereje ezen forrásoknak is előnyös gyógyértéket kölcsönöz; emellett mint az irvó cura segéd és kiegészitő szerei jól alkalmazhatók s langyos hőmérsékőknél fogva a gyöngélkeődk által is igen alkalmasan használhatók.

Tusnád egyéb gyógyszerei közt meg lehet emliteni a zuhany- és tenyőlevél fürdőket, valamint a naponta kétszer kapható fris kecsketejet.

Ha már az összes gyógytényezőket azok hatására nézve tekintjük: akkor Tusnádot illetőleg a következő gyógyajánlatot állapithatni meg: krónikus gége-, légcső- és tüdőhurut, némely adatok szerint kezdődő aszkor, gyöngélkedő egyéneknél előforduló emésztési bajok s időszaki gyomor-hurut, görvélykór, vérszegénység, sárgaság, ideggyengeség lépkór (hypocondria), időszaki csuzos bántalmak stb.

Tusnádnak tehát a gyógyhatányok kiváló csoportosulása és ereje folytán igen szép jövője van. Látogatottsága évről évre gyarapodik s mindinkább érezhető, hogy még több lakásra lenne szüksége.

A szükség más irányban is mutatkozván, a tkts. fürdőigazgatóság az I. számu tükörfürdőnek megnagyitása és czélszerü kijavitása, mit szintén a Sepsiszentgyörgy-tusnádi távirdai vonal, valamint a Sz.-Annatóhoz vezető kényelmes ösvény kiépitése által a sürgető igények kielégitéséről már az idén elismerésre méltólag gondoskodott. Ily módon Tusnád az igazgató választmányáldozat kész tevékenysége folytán napról-napra egy világgyógyhely nevét vivja ki. Még csak annyi a kivánni való, hogy a magas kormány is, — melynek igen is érdekében áll a hazai gyógyhelyek emelése, — ennek ügyében valamivel többet tegyen, mint a mennyi eddig történt; mert hogy az erdélyrészi gyógyhelyek még ma sem részesülhetnek általános és megérdemlett elismerésben: az nem a gyógyforrások csekélyebb értéke, hanem a közlekedési visszonyok kezdetleges állapota miatt történik. Jövőre azonban a legjobbat reméljük.

(Német eredetiből közli, S pó.)

*) A vizek vegyelemzéseiről szóló részt Dr. Pavelka Ernö állitotta össze Dr. Ditrich H. nyomán.

Aztán habozva állt. Egész serege a különnemü érzéseknek ragadta meg szivét, s csaknem elfojtotta lélegzetét, s mialatt ezekkel küzdött, Vilmos eltünt az út kanyarulatánál s többé nem volt látható. Gertrud eltakarta szemeit kezeivel, mi a fájdalom első rohamaiban még most is szokása volt, s egy fához támaszkodott.

Villi volt, abban kétsége nem lehetett, de nem a hajdani ifju, az ő Villije.

Igaz, hogy az idő csak keveset pótolt hozzá azóta szélében, hosszában, mert már elvállásukkor is jól megtermett fiu volt; de Kelet-Indiában eltöltött hat év és sokszoros utazások, gond, szenvedés, kiállott veszélyek, annyira megérlelték őt, mit rendes körülmények közt, tán két annyi idő sem tette volna.

A növendék fiu üde arczszinét az érett férfi halványabb, szakáltól beárnyalt s kissé napbarnitott szine váltotta fel.

A vidám szemek gondolkodó kifejezést öltöttek; a rugalmas, könnyed léptek szilárdabbakká, kimértebbekké lettek s a sugárzó kifejezés arczában ama bizonyos komolyságnak adott helyet, mely nyugodt viszonyok között, régebb is arczának folyékony vonását képezte.

A serdülő ifju kellemes megnyerő lénye azonban a férfinél is ugyanaz látszott lenni, ki most is kiváló csinos ember volt, s vele született könnyed, kellemes modorral birt, mi általános figyelmet keltve, hirből megjelent. A széles, nyilthomlok, a szelid, de határozottságra mutató vonás ajkai körül; az őszinte, bátor fellépés, mi most is, mint azelőtt annyira jellemző volt rajta, magára elég lett volna Gertrudot ugyanazonsàgáról meggyőzni, s nem lett volna szükség reá, a jól ismert zengzetes hangot is meghallania, hogy Szulliván Villivel állt szemtől szemben, hogy az elment mellette és hogy most egyedül áll, fel nem ismerve, s minden valószinüség szerént a nélkül, hogy csak reá is gondolna Villi, vagy törődnék vele.

Egy ideig csak azon keserü gondolat lebegett lelke előtt: „Villi elfeledett téged.“ Ez foglalta el minden gondolatát s fájdalom és ámulattól remegtette meg szivét. Arra nem vett időt magának, meggondolni, hogy egészen gyermek volt, még mikor megvált tőle, s hogy a külsőjén történt változásnak rendkivül nagynak kell lenni.

Még kevésbé jutott eszébe, hálás lenni azon nagy változásért, mely vele ez idő alatt történt, s e perczben végetlen nyomorultnak érezte magát. Azon egyetlen fájdalmas gondolat, hogy el van feledve, s egyszersmind egyetlen kedves gyermekkori barátjára nézve örökre elveszve, minden más emléket eltörült lelkéből. Ha még most is gyermekek lettek volna, mint testvérségük régi napjain, könnyü és nagyon természetes dolog lett volna, utánna sietni, őt beérve, megszólitani. De az idő sokféle változások, óriási korlátot vontak közibök.

(Folyt. köv.)

Előpataki gyógyvendégek névsora
1881. jul. 21-től jul. 23-ig.

(Folytatás.)

Orbay Luiza varróné Brassóból 2, Gerics Ilka iparos Kézdivásárhely 1, Löv Salamon kereskedő Nagyváradról 4, Weinberg Mózes házaló Lembergből 1, Tuch Mendel házaló Lembergből 1, Fleissig Jakab kereskedő Árpásról 2, Fleissig Deborah kereskedő Árpásról 6, Kaiser Ferencz tanár Giurgevoból 3, Butokán Stojka kereskedő Braillából 3, Leib Fried házaló Lembergből 1, Pedeánu János tanitó Gendesova 1, Kohn Ignáczné kereskedő Brassóból 3, Zsigmond Dezső birtokos Kolozsvárról 10, Seethal Ferenc birtokos Szentiványról 4, Krisztyori János sütő Aradról 1, Pamfiliu Demeter tanár Krajováról 3, Popescu N. D. vállalkozó Bukarestből 5, Georgescu Mária kereskedő Bukarestből 2, Lindenberg Mari pénzváltó Bukarestből 1, Lang Márton iparos Brassóból 1, Merdinger Vilmos kereskedő Braillából 1, Dorn Zakariás birtokos Plojestből 6, Constantinescu J. B. ügyvéd Bukarestből 2, Geréb János kir. albiró Sepsiszentgyörgyről 1, Domokos Antal törvényszéki elnök Tordáról 1, Naumeszku Anasztasia kereskedő Plojestből 8, Füchsel Emanul kereskedő Nagyváradról 2, Sebu Mária birtokos Nagyszebenből 1, Pinciu Mária birtokos Mikeszászáról 1, Szenkovics Márton házaló Korondról 1, Constantin Vaszi birtokos Bukerestből 2, Jonescu Iliás pénzváltó Bukarestből 2, Joanid György kereskedő Bukarestből 2, Dambiczy Enatyi kereskedő Bukarestből 1, Geblescu Mária magányzó Krajováról 2, Resuceanu Sebastica birtokos Bukarestből 4, Dimitriu Péter kereskedő Giurgevoból 2, Camaresescu Anna magányzó Bukarestből 1, Vechio Luciu művész Foksánból 2, Hirschhorn Teréz vállalkozó Fogarasról 1, Hirschhorn Rebeka vállalkozó Fogarasró 1.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. julius 28.

— **A hivatalos lapból.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister, a kolozsvári erdőigazgatósághoz és a szászsebesi erdőhivatalhoz a következő erdőtiszteket nevezte ki:

a kolozsvári erdőigazgatósághoz:

1. erdőmesterré: Schuszter Mihály r. a. erdőmestert;

2. erdőtitkárrá: Scholcz Arnold m. kir. r. a. erdőmestert;

3. főerdészszé: Lönhárt Frigyes m. kir. r. a. erdőfogalmazót;

4. Kezelő főerdészekké: Weszter Sándor és Petersberger Frigyes r. a. főerdészeket, továbbá Pischl Pal és Somkereki Gusztáv r. a. erdészeket;

5. raktártisztekké: Misselbacher Nándor és Schobel Károly r. a. raktártiszteket;

6. I. osztályu erdészekké: Kelemen Márton, Broz Alajos és Pellion Lajos r. a. erdészeket;

7. II. oszt. erdészekké: Czizer Károly r. a. erdészt, Rend Domokos r. a. pénztár-ellenőrt és Imre Dénes r. a. I. oszt. erdőgyakornokot;

8. erdészjelöltté: Bartha Gyula r. a. erdőgyakornokot;

9. II. oszt. erdőgyakornokokká: Simon Gyula, Fuchs Béla, Walter Sándor, Dapsy Frigyes és Sümegh Ignácz r. a. erdőgyakornokokat és Molnár Károly végzett erdőakadémiai hallgatót.

A szászsebesi erdőhivatalhoz:

1. erdőmesterré: Fikker Béla r. a. erdőmestert;

2. főerdészszé: Rappensberger Márton r. a. főerdészt;

3. kezelő főerdészekké: Binder Vilmos és Terbócs Bertalan r. a. erdészeket;

4. tőzető számvivővé: Arz Károly r. a. pénztár-ellenőrt;

5. számvevő főerdészszé: Bömches Frigyes r. a. pénztárnokot;

6. I. oszt. erdészekké: Szőcs Károly, Tellyesniczky Nándor és Scholcz Ottó r. a. erdészeket;

7. II. oszt. erdészekké: Bartha Sándor és Péch Dezső r. a. erdőgyakornokokat;

8. erdészjelöltté: Wlkolinszky Gyula r. a. erdőgyakornokot;

9. I. oszt. erdőgyakornokká: Luscsek Ferencz r. a. erdőgyakornokot és

10. II. oszt. erdőgyakornokokká: Janthó Danó János és Groszman Róbert r. a. erdőgyakornokokat.

—

A földmivelés-, ipar-, és kereskedelemügyi m. kir. minister, a kolozsvári erdőigazgatósághoz: Oelberg Frigyes m. kir. rendelkezés alatti irodatisztet; — irodatisztté nevezte ki.

—

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m, kir. miniszter, Torda-Aranyosmegyében Horváth Mihályt a görgényi, Nagy Józsefet a marosjárai, Mohay Károlyt pedig a mezőségi járásra nézve, az állandó gazdasági tudósitói tiszttel bizta meg.

—

Helyi hirek.

— **Tüzlárma** riasztotta ma reggel 7 órakor fel Kolozsvárt. A harangokat kongatták. Az volt a hire, hogy a barátok temploma ég az ó-várban. Szokás szerint a hirből csak egy iznyi volt igaz, annyi t. i., hogy a templom tornyának teteje kapott szikrát. A csucsból, mint egy kémény tetőből dőlt ki a füst s a torony hegyén ragyogó kereszt oldalt volt dülve. — $^1/_2$8 óra felé ez a kereszt nagy robajjal lezuhant magas trónusáról. Estében bezuzta a templom fedelét s a kövezetre hullott. Helyén derék vastagságnyira omlott a füst. A harangokat megkongatták, a tüzoltók megjelentek a helyszinén, felbatoltak a toronyba s egy fél óra alatt megoltották az addig csak igen füstölő, de majdnem lángra kapó gerendákat, melyek, hogy tüzet nem fogtak, csupán a pléh tetőzetnek köszönhető, mely elzárta a torony gerendázatát a levegőtől. Nagy ideig füstölt pedig csendesen magában az a gerendázat. Tegnap este ismét nehéz idő vonult el felettünk. Az eső zugott, villám hasogatta a borult égboltot s tompán, hosszan és sürüen dörgött. Egyetlen erősebb csattanás történt. 11 óra előtt éleset villámlott s ropogott utána rögtön hatalmasan. Mindenki gondolta, hogy valahol a város területén csapott le a villám. A barátok tornyának tetejébe csapott le. A templomon ugyan van villámháritó, de a tornyon nincs. A torony hegyén a kereszt mellett besuhant, itt gyujtott is, s a mint a jelekből látszik a torony nyugotra néző ablakánál szaladt ki. A szikrát fogott gerendák elkezdtek senyvedni s reggelig megüszkösödtek. Ekkor esett le a kereszt. Bensejéből egy megégett nagy iv papiros foszlányai hulltak ki a kövezetre. Az utolsó két sorból egy pár szó olvasható s azok neveire vonatkozik, a kik épitették a tornyot. Némi homályos alig olvasható szavakból az vehető ki, mintha villám sujtotta volna még egyszer s ez állapotjából restauráltatott volna mai alakjára. Nehány szót, mennyi kibetüzhető, ide irunk.

Religiose -.. ruxit patrocinio quoque... studio accedentes idem tectum ex integro deposit... Joannem Losontzi... fabrum lignarium ... erectis... turre (?)... imen fulgidae duplicatae... nunc de novo de... ginatibus, ex toto noviter... tum est per Michaelem Sengler (?) laminarium... Deo opitulante laminis cooper...

O. A. M. D. S. D. M. V. et OO. SS. H.

Baloldalon olvashatlan széljegyzések, jobbra a leirónak neve, kit Franciscusnak hivtak. A torony gombjában egy rézpléhből készült kis szelenczében két kis, a renováláskor oda helyezett irást s nehány miniatur rézkarczot (szentek képeivel) találtak. Az irásokon következők állanak. Az egyiken:

„Der Kupfersmit wahr Martin Honigberger und der ferfertiger dieses Knopfs wahr Johan Filp Korder v. Rothenburg... der Zauber der mitgesell wahr Pétr. Smid v. Cronstadt

Clausenburg d. 27 sten aug Ano 1779.

A másikon:

I. N. R. I. — INR.
Anno 1799 aposita est crux nova in
reparatione Turris sub Guardianatu
Tries Emerici Tompos
De familia erat Adm. R. P. Augustinus Raphaim
ter emeritus Provincialis et Comisarius Provincie
Ss. Salvatoris R. P.
Casimirus Domokos act. Diffinitor Vicarius M. V. P.
Absolon Borbély Lectores Theologie R. P.
Lazárus Sándor et Leonardus Lojsteiner c'um
reliquis pr.
Provincialis A. R. P. Paulinus Bocskor
ejus socius R. P. Alexus Ferencz act. Diffinitor.

A tornyon egyébiránt a sérülés nem nagy. Mindössze a keresztet tartó árboczta s a tetőn nehány gerenda hamvadt el.

— **Sziklay Emiliáról**, ki jelenleg Szolnokon, Jakab Lajos szintársulatánál vendég szerepel azt olvassuk a Pesti naplóban hogy itt még sokkal melegebb fogadtatásban és nagyobb kitüntetésben részesül, mint Tatán. Szombaton lépett fel először a Kis herczeg czimszerepében, mely Kolozsvárott is bemutatója volt s melylyel akkor meghóditá a mi közönségünket. Vasárnap Erzsikét játszá, a Sárga csikó népszinmüben; Hétfőn pedig a szolnoki uri körökből alakult bizottság tiszteletére tánczczal egybekötött banketet rendeztetett, a város legelőkelőbb családjainak részvétével, melyek vetélkedve igyekeztek azon, hogy a kedves fiatal müvésznő a rokonszenves, nem várt szives fogadtatás menél szebb emlékét vigye magával Kolozsvárra, hová hivatása szólitja. Sziklay Emilia még kétszer lép fel Szolnokon, Marjolainet és Boccaciot játsza; ez utóbbi jutalomjátéka lesz.

— **Az áruló szappan.** Ezelőtt néhány holnappal történt, hogy egy vasuti hivatalnok tétetvén át városunkba, megérkezett pakkjából néhány ládát — nem tudván hamarjában elhelyezni — feltétetett a padlásra. Az egyik ládában 24 személyre való ezüstnémü, vásznak s nehány apróság volt. Kiváló szaglótehetségü tolvajok megorrontották a láda tartalmát s még azon éjjel elemelték szerencsésen. A káros elment panaszra. Gyanakodott a szomszédban lakókra — bejelentette ezt a vizsgáló hivatalnoknak. A mint panaszát mondta, egy zárt igazitott valami lakatos inas. Igen finom illat ömlött el a szurtos kölyök körül. A károsnak feltünt. „Olyan illat ez — ugymond — mint azé a szappanyé, a milyet én szoktam használni. Eltelt egy pár hónap. A megkárositott vasuti tisztviselőnek időközben ismét elveszett nehány száritás végett a padlásra felaggatott fehérruhája. Ismét elment panaszra. A hivatalos közeg kiszállott, megvizsgálandó a padlást. Ez csupán deszkával van elválasztva a szomszédház padlásától, hova a finom porondban látszó nyomok vezettek. A lakatos inas ismét ott lábatlankodott, a hol a vizsgálatot ejtették meg. Fel sem tünt ottléte, minthogy tudta mindenki, hogy a szomszédban lakó lakatosnál van alkalmazásban. A káros is ott ment a vizsgálók nyomába s ismét megcsapta az a finom illat, melyet ezelőtt pár hónappal érzett a lakatos inason s mely az általa használt szappan szagjával egyezik. Ráriadt az inasra. A rendőr hamarosan motozást tartott a jószagu nebulo ládájában — és ott volt a fehérnemü. Kutattak tovább, s a fraternek egyik rokonánál

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

rátaláltak a hónapok előtt elorzott ezüst némüre. Jól elvolt rejtve. A gaz kölyök őriztette figyelemmel az ezüstöt. Az nem romlik az állásban, a szappany illata csábitotta. Használta a lopott illatos jószágot s ime vialiskodása büntette meg gazságáért. Most ott pihen a dutyiban.

— **Kettős** szerencsétlenség. Sz-Fenesen özv. Demjénné gyermekei ötön, f. hó 26-án d. u. fürödni mentek a Szamosra az Orbán József téglagyára közelében. Fürdés közben a nagyobbik, mintegy tizenhat éves fiut az örvény magával ragadott, mit tizennyolcz éves leánytestvére látva, segitségére utána ugrott. A habok azonban őt is magokkal ragadták. Erre a parton fürdő három kissebb testvér jajveszékelve kiáltott segitségért, mire a téglagyári munkások közül többen oda siettek megmentendők a két fuldoklót, de csak hullájokat huzhatták ki.

— **Időjárás**. Európában: A nagy légnyomás (761—763), a kontinens délnyugati részében a depressió (754—755) Magyarországban, a középlégnyomás (760), délkeleten van. Németországban délnyugati gyenge szelek mellett az idő borult, csapadékos A hőmérséklet kissebbedett. Hazánkban: Északnyugati és délkeleti közt többnyire délies, erősbödött szeleknél a hőmérséklet délen és a középrészben nagyobb, a nyugati szélben kisebb lett; a légnyomás a közép nagyrészben, kisebbedett, a nyugati szélben kissé nagyobbodott. Az idő derült — napos, felhős borussal váltakozó. Helyi esők inkább a nyugati nagyobb félben voltak, zivatarral: Csáktornyán és Keszthelyen. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Többnyire felhős borus, napos derülttel változó, hüvősebb szeles időt várhatni továbbra is, több helyi esőkkel és a keleti nagyobb félban zivatarokkal.

Hazai hirek.

— **Hegedüs** és Keiner fővárosi volt hivatalnokok $2^1/_2$ évi fegyház büntetésük kitöltése végett a szamosujvári fegyintézetbe leendő szállitását az igazságügyminiszter elrendelte.

— **A székelyegyleti** első takarékpénztár forgalmi kimutatása küldetett be hozzánk 1881. jan. 1-től junius 30 ig. E szerint a bevételek ez időben 600,238 frtra mentek. Pénztármaradvány 12,330 forint volt jun. 30 án.

— **Magyarország** egyik legjelesebb lövője, Elek Gusztáv honvéd alezredes volt vendége tegnap délután József főherczegnek a Margitszigeten. Elek Gusztáv délután fél 7 órakor a főherczeg tiszteletére czéllövészetet is rögtönzött — négykrajczárosokra. A feldobott négykrajczárost a derék lövő mintegy 100 lépésnyi távolból a legnagyobb portossággal közepén lőtte keresztül és ezt többször ismételte. Az érdekes gyakorlatnak a főherczegen és kiséretén kivül igen sok nézője volt.

— **A ferenczrendiek** tartomány főnökévé e hó 24-én Fármady Mártont választotta meg a Pozsonyban összeült rend. Fármadyt most már harmadszor választják meg. Ezelőtt három évre magyart, a második három évre németet s azután szlávot választottak; a bizalom most ismételten Fármadybau központosult. A választáson jelenvolt egy new yorki franciskanus, Dekovich Jenő, ki azonban magyar születésü. Dekovich a választás eredményét vasárnap délelőtt 11 órakor megtáviratozta New-Yorkba s esti 9 órakor megjött a gratulátió.

Vegyes hirek.

— **Kossuth Lajos** még mindig Baracconeban lakik. Mint egy onnan jött levélből tudjuk, nem is szándékozik csak pár hét mulva végleg Turinba költözni, mert a jelenleg Észak Olaszországban uralgó rendkivüli hőségben valósággal veszélynek tenné ki egészségét a hurczolkodás fáradalmai által. Házának különben sem akadt még vevője s tekintve hogy az villaszerü épület, egyálalában kérdéses, há elkel-e már többé ebben az évben, holott már a nyár teljes közepén vagyunk. Örömmel jelenthetjük, hogy nagy hazánkfia, a fölöttébb lankasztó időjárás daczára is, folyton a legjobb erőben és egészségben munkálkodik könyvén, melynek harmadik kötete ilyenformán nem nagyon sokára meg fog jelenhetni.

— **Garfield**. Az amerikai orvosok a legnagyobb figyelemmel vannak minden apróságra, mivel az Egyesült-Államok elnökének helyzetét könnyithetik. Az orvosok első sorban azt tartották szükségesnek, hogy a beteg folyton jó kedélyhangulatban legyen s azért számüztek szobájából minden sötét szinüt. Garfield neje, ki alig távozik férje ágya mellől, mindig világos szinü ruhába van öltözve, sőt délután rendesen tiszta fehérben van s az ápolónő, különben okleveles orvos, dr. Edson asszony, egyike a legelőkelőbb ladiesknek, szintén olyan öltözéket visel a beteg körül mind Garfieldné. A beteget most átvitték a Fehérház legnagyobb termébe. Hogy a washingtoni kiállhatatlan hőséget a beteg szobájában csökkentsék, egy szomszédos ház pinczéjében jégvermet rendeztek be, honnan gőzszivattyu szivja ki a hideg levegőt, átközvetiti a Blakehouse szelelőkészülékébe, mely az emeletet látja el a szükséges hüssel. Az orvosok és a beteg gyermekei, midőn az elnök ágyához lépnek, rendesen virágot viselnek kabátjukban s általában minden, mi a beteg ágyát körülveszi, a finom gyöngédséggel vegyest bizonyos szivélyes bizalmat, derült lehel, a mi a beteg kedélyre s ennek utján a gyógyulás előhaladására kétségkivül a legjobb hatással van.

— **A hogy telik**. Kinek milyen kalapja van olyannal köszön. Vilmos német császár tudvalevőleg csakis szarvasokra vadászik, még pedig olyaténképen, hogy a vadat két kifeszitett vászonfal közé hajtatja, maga e vászon utcza végére áll, s aztán a feléje hajtott vadat ugy lövi le. — Milán szerb fejedelem, nem engedhet meg magának ilyen luxust, s mint afféle kissebb uraság, a vadak közül is, melyeken vadászszenvedélyét kielégitse, azt választja, a melyik kisebb és az ő karakterének inkább megfelel. A napokban, mint a bécsi lapok jelentik, ő fensége 800 darab — tengeri nyulat vásároltatott össze Bécsben. E piczike kis állatokat a Belgrád melletti vadászterületen nagy számmal tartják s a fejedelem ide járogat ki néha napján vadászati kedvét tölteni. A 800 nyul közt mégis vett mintegy 80 valódi franczia lapint is; ezeket természetesen csak vasárnap és sátoros ünnepeken lövi.

— **Siketnémák** kongresszusa. Prágában a világ minden részéből összesereglett siketnémák, számra mintegy száznyolczvanan, kongresszust tartottak, mely tegnap ért véget. Az ülés végén az elnök a király arczképére mutatott s jelekkel érthetővé tette az uralkodónak a segélyreszorulók érdekében kifejtett működését és fölhivta a jelenvoltakat, hogy adjanak kifejezést köszönetüknek a király iránt. Erre számos nyomorék különös, szivreható hangon nyöszörgött, a mi az éljenkiáltásoknak felelt meg. De sokkal meginditóbbnak tünt föl az a szaggatott fohász a zajos éljeneknél.

— **Nihilisták elfogatása**. A „D. Tel."-nak Szentpétervárról a következőket jelentik: Nehány nap előtt megtudta a rendőrség, hogy egy fiatal orvosnövendék mérget vett be és a halállal vivódik. Minthogy az öngyilkos viszonyaiból nem lehetett tettének okát kimagyarázni, titkot gyanitottak, a beteg lakását megmotozták s őt magát szigoru őrizet alá helyezték. Iratai közt egy levelet találtak, melyben elmondja, hogy forradalmi párthoz tartozik. A sors őt érte, hogy egy parancsot végrehajtson, de hiányzott hozzá bátorsága. Tudván, mily büntetést hoz rá vonakodása, elhatározta, hogy inkább maga öli meg magát. A megmérgezett még elég sokáig élt arra, hogy a törvényszék vallomásokat csaljon ki tőle, melyek tiz embert szolgáltattak kezei közé.

— **Kihalászott kincs**. Hollandiában Bolendamban egy halász hálójába nemrég sardinia helyett megkövesült rögnek látszó tárgy került. Csak annyi, hogy a hogy a halász a hivatlan, fgást ujra a vizbe nem dobta. Midőn azonban közelebbről megvizsgálta, kiderült, a hogy rögben 450 darab spanyol arany pénz van, melyek az 1660 és 1680. évekből származnak ugyan, de elég épek és értékesek, hogy egy szegény ördögöt tulboldoggá tegyenek.

— **A féltékeny királyné**. Birma királya, Thi-bo, a ki kegyetlenségei által Európában is hirhedté vált, pár nap előtt egy tál süteményt kapott első nejétől. A feleség azt üzente a felségnek, hogy a süteményt ő maga készitette saját királynői kezeivel. Thi-bo királynak feltünt a dolog s az ajándékot előbb megizleltette első neje anyjával, a ki rögtön roszul lett a süteménytől s nemsokára meghalt. Kitünt, hogy a sütemény meg volt mérgezve. A királyné ugyanis féltékenységből meg akarta ölni Thi-bo királyt, a ki a bünös szándék fölfedezése után első nejét lefejeztette.

— **A sörfogyasztás** az Egyesült-Államokban óriási mértékben emelkedik. A mult évben 15.400,000 hektoliter sört termeltek s 11 millió barrelnél többet adtak el. — New-York államban ez összegnek mintegy harmadát fogyasztják el. — Az adóbevétel ezután 10 millió 729,320 dollárra megy. — A kivitel különösen az amerikai országokban igen nagy, 1879-ben 125,873 tuczat üveget s 93,014 gallont vittek ki. Még Németországba is jött 330 tuczat üveg. A sört különben sokféleképen hamisitották s ujabban sörfőző akadémiát is akarnak fölállitani.

— **Időszerű egylet**. A nyomasztó hőséggel szemben Altstätten helységben, a st. galleni kantonban egy uj egylet alakult, melynek a neve „Az ingujjasok egylete." Az alapszabályok szerint az egylet tagjainak julius és aug. hónapok alatt meg van tiltva kabátot vagy mellényt viselni.

— **Koburg Agost** Lajos Viktor herczeg a kinek halálhirét tegnapi táviratunk hozta, 1818. junius 13-án született s igy nemrég élte meg 63.ik születése napját. Osztrák vezérőrnagy és szász altábornagy volt, neje Mária Klementina herczegnő Lajos Fülöp leánya volt. A királyi házzal a herczeg közeli atyafiságban állt: leánya Klotild főherczegnő József főherczeg neje, legidősb fia Fülöp herczeg Stefánia főherczegnőnek a trónörökös nejének testvérét, a belga király nagyobbik leányát birja nőül. Ágost herczeg télen át Bécsben lakott, hol pompás palotája volt; a nyarat Ebenthalban töltötte, mely birtok nehány évvel ezelőtt került birtokába. Koburg herczeg minden körben, a melylyel érintkezett, igen népszerü ember volt, mit főleg nagy jótékonyságának tulajdonithatni. — Minden vállalatban, mely közhasznu és jótékony czélra ment, kiváló részt szokott venni. A művészetek iránt különösen érdeklődött, s Bécsben számos tehetséges fiatal művészt támogatott s látott el munkával. Gazdag és igen értékes képtára volt, melyben nem csak a régi, de a modern festők s számos kiváló művel voltak képviselve. A kik vele érintkezésbe jöttek, mind dicsérték előkelő müizlését, képzett és szeretetreméltó voltát. Az előbbi már abban a módban is nyilvánult, mely szerint ő gyüjteményei számára a mükincseket maga szerezte be, a nélkül, hogy egyik-másik művészt előnyben részesitette volna, a saját kifejlett izlését követte s mindig jól választott. Gyermekeinek nevelésére különös gondot fordított a herczeg s mindig azon volt, hogy fiaiban és leányaiban komoly hajlamot ébresszen a tudomány és művészetek iránt, a buvárkodás terén egyes speciális szakok iránt költse fel érdeklődésüket. Ebben az a nézet vezette a herczeget, hogy az előkelő családok gyermekeit kell a szakbeli tudományokra képezni, mert ez által megszabadulnak azoktól a nem épen nemes hajlamoktól, melyeknek a nemes családok sarjai hódolni szoktak. A herczeg legidősebb fia, a körünkben élő Fülöp, gyermekkora óta numizmatikával foglalkozik s e téren elismert ügyességre tett szert s igen diszes gyüjteménynyel bir, Ferdinand, a herczeg legifjabb fia a természettudományokra s különösen az ornithológiára szánta magát. A szaktudósok jeles madárismerőnek tartják; gyüjteményeit a legritkább példányok teszik becsesekké. A viszonyt, melyben Ágost herczeg alatttvalóival állott, leginkább illusztrálja az a körülmény, hogy alkalmazottjai évek hosszu során át maradtak szolgálatában. Igy például a herczeg lovászmestere 43, a portás 38 év óta van állomásán.

CSARNOK.

VAK LÁRMA.

(Droz Gusztáv beszélye.)

(Folytatás.)

— Hol az asszonyság? kérdé Oszkár, s miután nem feleltek elég gyorsan, kiáltozni kezdett:

— Mari. Mari! Itt van György, a mi barátunk!

Az első emeleten egy egészen szűk ablakocskánál, melyet a virágok legdusabban keritettek, fiatal, buzaszőke lányka jelent meg. Sajátos formáju fehér peignoirba volt öltözve, melyet hirtelen nem tudtam meghatározni; félkezével a lebegő ruhát szoritá magához, féllel kibontott haját tartá. Alig vett észre engem, végtelen elpirult, kétség kivül megszégyelte magát, hogy öltözködése közben lepték meg, s a legügyetlenebb és legbájosabb üdvözlettel hajolva felém, rohamosan visszavonult. Ez a jelenség most már véglegesen megbájolt; ugy éreztem mintha a legtetszetősebb képzeletnek szálltam volna el birodalmába egy perczre. Mikor málhámat zárogattam, azt hittem, hogy Oszkár barátomat olyan csinos, tisztás kastélykában találom lakózva, zöld ablakszárnyakkal s aranyozott villámvezetővel, a mi annyira tetszik a faluzó párisinak; s ime régi jó mohos virágok alá rejtett kövek, százéves tetők, szeszélyes és rozsdaette rácsozat idealis összevisszaságban leltem magam. Morin barátomnak voltam egyik szép rajzában bent, s elbámulva, elragadtatva, nehány pillanatig odaszegeződött tekintetem a szük ablakra, a hol az a szép gyermek megjelent.

— Kis királynénak hivom, szólt Oszkár karonfogva; ez az én nőm. Jerünk erre; utközben majd találkozunk az unokaöcscsel, ki arra felé horgász, meg más két egyénnel, kik szintarra sétálnak — jó barátaim, csakhogy nem ugy fogják fel a falut mint magam: piros harisnyát meg báli czipőket hordanak. Hanem ez téged mit érdekel, ugy-e? Akarsz, barátom, papucsot? kell szalmakalap? Remélem, hogy vászonruháid vannak? Nem kinállak meg egy üveg madeirával, mert ebben a pillanatban ebédelünk. Bizony édes barátom, jókor érkeztél; ma este izleljük meg az első dinnyét ez évben.

— Szerencsétlenségemre én sohse eszem; de szeretem látni, mint eszik.

— Nós hát akkor vigasztalásul hozok neked egy üveg régi pomárdot. Köztünk szólva, nem mindenkinek adok belőle. Remek egy bor, szegény apám halálos ágyán kötötte lelkemre. Biz ez ugy van, folytatá Oszkár, karon fogva: azon a reggelen, hogy itt hagyott bennünket, már lélekzeni se birt szegény apám; szemei csukva voltak s feje hátraesett a vánkoson. . . Ágyaoldalán ültem, kezem kezében, midőn gyönge szoritását éreztem meg. Szemei felnyiltak s mosolyogni láttam. Ekkor olyan gyönge, lassu, akadozott hangon szólt, a hogy a kimuló aggastyánok szoktak:

— Hátul a pomard . . . balra . . . tudod, fiam? . . csupán . . . jó barátodnak. Ismét megszoritá kezemet, s mintegy kimerülten, bezárta szemeit; csakhogy ajkainak alig észrevehető mozgásán láttam, hogy még bensőleg mosolyog. . . . Jer velem a pinczébe, mondá Oszkár pillanatnyi csend után; hátul balra . . . te majd a lámpát tartod.

Mikor feljöttünk, a harang teljes himbálódzással csengett-bongott, s a gesztenyefákról ijedt madarak repültek tova felhőstül: ebéd ideje volt. A vendégek mind együtt voltak a kertben. Oszkár egész egyszerűen mutatott be, s én meg karomat nyujtottam a házi urnőnek, hogy az étterembe kisérjem, a hol párologva várt ránk a leves.

Hogy szemügyre vettem barátom nejét, láttam, hogy nem csalt meg első benyomásom. A szó szoros értelmében angyalka volt, olyan nővé vált angyalka, a mi még jobb. Gyöngéd, karcsu volt mint egy ifju lányka; finom hangja rezgett s oly harmoniával birt, mint a pinty éneke, valami meg nem határozható szinezet volt rajta, melynek ismeretlen volt ugyan minősége, de legkisebb szavának is rendkivüli bájt adott. Különben is meg volt a maga sajátos beszédmódja; olyan gyermekes s kaczérkodó módon modulálta a mondat végét, miközben tekintetét férje felé forditotta, mintegy jóváhagyást várva tőle. Minden pillanatban elpirult, de ugyanakkor oly finomul mosolygott, fogai ugy fehérlettek, hogy magával s egy kissé környezőivel is gunyolódni látszott. De furcsa kis asszonyka volt! Vegyük hozzá azt a különös, de rendkivül izletes öltözéket, mely bár kissé inkább merésznek volt nevezhető, igen jól illett ehhez a kis királynéhoz, ki egymagában is oly sajátságos lény volt. Szép szőke haja, legalább látszólag, természettől göndörült, s elég magasra volt felfogva egy kissé félrehajló aczélfésü által; fehér csalánszövetü s négyszögre kivágott ruhája, melyet széles r u c h e-czifrázatok diszitettek, rövidke s körüskörül behajtó szoknyája egész XVIII. századbeli pompás illatot árasztott. Az angyalka egy kissé bizony kaczérka volt, hanem a maga módjára, s ez a mód valami bájoló volt.

Alig ültünk asztalhoz, Oszkár gyors, de oly boldogsággal és — miért ne mondanám ki — szerelemmel telt tekintetet lövelt nejére, hogy csaknem megrázkódtam bele, ugyszólva: irigység, bámulat, s tán ép csodálat rázott meg. Oszkár az asztalon álló virágtartóból egy nyiladozó piros rózsát tépett ki, s mosolyogva nyujtotta neje felé:

— A hajába, nagysádnak — szólt.

A szőke gyermek mélyen elpirult, átvette a virágot s igen gyorsan, minden bimezés nélkül, rendkivül ügyesen tüzte hajába, magasan, jobb oldalra, ép jó helyre, s aztán elragadtatva fordult szembe mindeniküukkel, egyre kérdezgetve, mi közben fel-felnevetett:

— Jól áll igy, jól áll igy?

Ujjacskái hegyéről aztán udvarias csókot hintett férjének, a hogy egy tizenkét éves lányka tenné, s vidáman merité kanalát a levesbe, kis ujját feltartva.

A többi vendégen mi figyelemre méltó se volt; sok jóakarattal nevetgéltek e gyermetegségeknek mindannyiszor, de ez isteni fesztelenség közepette nem érezték magukat otthonosoknak. Főleg az unokaöcs, a horgász, ki tetőtől talpig gondos fehérbe volt öltözve, kék gallérral, tetszett vissza nekem oldalszakállával, mandulaszemeivel. Ugy megrezegtette r-eit, megsziszegtette sz-eit, mint egy vidéki szinész; kenyerét apró darabokká tördelte fel s a morzsákat beszédközben egyre gyurta, babrálgatta. Megérteni véltem, hogy ebben a kenyérdagasztási manióban nem ép utolsó oka volt annak a vastag gyűrűnek, mit ujján akart fitogtatni. Egyszer-kétszer azt is észrevettem, mily mélázva függeszti szemét az unokaöcs a házi urnőre; de erre mindjárt nem fektettem valami különös sulyt, különben is egészen el voltam szóródva Oszkár barátom szikrázó jó kedvétől.

Mégis ugy tetszett nekem, egy pillanat mulva, mintha a fiatal ember minden módon magára erőlködnék vonni a kis királyné figyelmét.

De ez azonban a lehető legtermészetesebben felelt e kihivásokra, se zavartságot, se feszélyeztetést nem árult el modora.

Kétségtelenül csalódtam volt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

N é m e t o r s z á g j u h t e n y é s z t é s e és gyapjutermelése határozott hanyatlásban van. Bizonyitják ezt, mint a P. N. irja, az idei gyapjuvásárokról szóló statisztikai adatok. A berlini ez idei gyapjuvásár első napján a készletek éppen csak felét tették ki az 1878-ki vásár készleteinek. 1878-ban 126.300 mázsa gyapju került a vásári napon a piaczra, 1879-ben 111.500 mázsa és 1880 ban 86,694 mázsa; 1881-ben pedig az összes vásári készlet csak 61.047 mázsára rugott. — A németországi juhtenyésztésre igen káros befolyással volt a porosz földmüvelési miniszternek 1864-ben kibocsátott rendelete, mely a juhok osztályozását gyapjas juhokra és husos juhokra állapitotta meg az eddig divatban volt hármos osztályozás helyett. Az érintett rendelet sok visszaélést vont maga után, ugy a juhtenyésztésben mint a gyapjuüzletben, minek folytán a berlini kereskedelmi testület elöljárói folyó évi ápril hóban a földmüvelési miniszterhez emlékiratot nyujtottak be az észlelt bajok orvoslása végett.

—

G y ü m ö l c s f á k t r á g y á z á s a. A mostani száraz, forró évszakban, a hol csak lehetséges, nem kell elhanyagolni kivált az oly gyümölcsfáknak, melyek gyümölcse még fejlődésben van, a szokott módon hig trágyával való megtrágyázását. Ide tartoznak kiválóan a tehén-, juh-, és galambtrágya, guanó, marha- vagy másfél vér, stb., melyeket használat előtt hosszabb ideig kell vizzel felhigitva erjedni hagyni. Ezen folyadékot, miután mészszel, hamuval, vagy csontliszttel elegyitetett, a leghosszabb ágak vége és a törzs közti közép távolságban ásott barázdákba kell önteni, azután a barázdát ismét behányni, s a gyors elpárolgást igy lehetőleg gátolni. A ki elég ócska palaczk felett rendelkezik, jól teszi, ha ezek fenekét betörve a törzs körül kellő távolságban sorban leássa s ezekbe kell aztán önteni a trágyafolyadékot. A gyümölcsfáknak legtöbb talajban villanysavas mészre van szükségök, s azért azt, ha lehetséges, adni kell trágyalébe csontpor alakjában. A kali és mész hozzáadását is igen meghálálják a gyümölcsfák, a meszet különösen csontárgyümölcsök szeretik, s minthogy a légeny felhalmozódása ezeknél könnyen betegségeket okoz, ennélfogva különösen ezeknél vigyázni kell arra, hogy a tövükre öntendő trágyalé kellőleg felhigittassék. E tekintetben a szilvafa minden csontárgyümölcsfa közt legérzékenyebb.

A „Kelet" magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, julius 28. P a p v á s á r é s S z t. I s t v á n k ö z s é g e k s z ő l ő i b e n p h y l l o x e r a c o n s t a t á l t a t v á n, a kereskedelmi miniszter nevezett községeket zár alá helyezte, a kivitelt megtiltotta és a szükséges intézkedéseket megtétette.

Bécs, julius 28. O felsége a német császárnál tett látogatása után nagyobb körútat tesz Münchenen át a Boden tóhoz, onnét Tirol- és Vorallbergbe megy és megtekinti az épitésben lévő arlbergi vasútat.

Triest, julius 28. Tegnap a kiállitási bizottság gyülést tartott, melyben elhatároztatott, hogy 1882-ben Triestben osztrák-magyar ipar- és földmivelési kiállitás fog rendeztetni. A 20.000 négyszög méter kiállitási tér kiépitésére 300 ezer frtot irányoztak elő.

Zágráb, jul. 28. A ma megejtetett község-tanácsi választásoknál is az ellenzék jelöltjeinek névjegyzéke győzött. — Krestics, Voncsina kisebbségben maradtak az egészen alárendelt egyéniségekkel szemben.

Marseille, jul. 28. Tunisi utasok jelentik, hogy az olaszok felázitják a benszülötteket a francziák ellen, mig a maltaiak és zsidók nagy rokonszenvet tanusitnak irántuk.

Tunis, jul. 28. Egy benszülött az ország belsejéből, azon hirt hozza, hogy a hirhedt Ben kalifa küldöttei proklamatiot osztogatnak, melyek lelkes szavakban hirdetik a Sheik-ul izlam által parancsolt szent háborut.

London, jul. 28. Garfield elnök állapotát aggodalomkeltőnek jelzik, az orvosok elhatározták, hogy a golyót kiveszik.

Konstantinápoly, jul. 28. A szultán-gyilkosok elleni perben elitélteket Hedsaszba szállitják, hol őket internálni fogják. A két bérgyilkos és a két katonatiszt előre Konstantinápolyban maradnak.

Pétervár, jul. 28. Vilnában 9 egyént elfogtak forradalmi üzelmekért.

Tunis, jul. 28. 1500 arab előnyomult Radesig, mely Tunistól nehány kilometer távolságra fekszik és hét embert meggyilkolt, az európaiak Tunisba menekülnek, üzletek és boltok be vannak zárva, közbiztonság megovására intézkedések tétettek, Goletta és Rades közti hajóhadat lerombolták.

London, julius 28. A most közzétet kékkönyv és Tripolisra vonatkozó levélváltás többek közt Granville lordnak julius 15-én Lyons lordhoz intézettt sürgönyét is tartalmazza, melyből előbbi kijelenti, hogy Angolország tekintve Tripolisnak török birodalomba való és minden kétségen felül álló bekeblezését és nevezett tartomány szomszédságát Egyptommal Francziaország, bármely beavatkozást a tripolisi ügyekbe egészen más szempontból fogja tekinteni, mint Tunisban legutóbb lezajlott eseményeket.

Róma, jul. 28. Suter kapuczinus volt tunisi apostoli vicarius ide érkezett. Suter ki Francziaországtól nyugdijat kap rendjének kolostorába fog visszavonulni.

Bombay, jul. 28. Mint Kandahárból jelentik Ejtüb Kan csapatai átkeltek Giriskhen felül Hellmund fólyon és Banti Timuron át Argardab folyó mellett Kandahár felé nyomulnak elő.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvártól.

Állomások		Gyors-vonat 202. sz. óra	Gyors-vonat 202. sz. perc	Személy-vonat 204. sz. óra	Személy-vonat 204. sz. perc	Vegyes vonat 262, 268, 288. sz. óra	Vegyes vonat 262, 268, 288. sz. perc	Menetjegy árak II. oszt. frt	II. oszt. kr.	III. oszt. frt	III. oszt. kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	„	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	„	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsa (Vendéglő)	„	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	„	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	„	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	„	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	„	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	„	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	„	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	„	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	„	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balázsfalva	„	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Aszó	„	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszásza	„	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	„	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	„	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Segesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	„	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	„	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	„	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Ágostonfalva	„	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apácza	„	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	„	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	„	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Érk.	4	28			reggel		14	87	10	62

Predeal—nagyváradi irány Kolozsvártól.

Állomások.		Gyors-vonat 201. sz. óra	Gyors-vonat 201. sz. perc	Személy-vonat 203. sz. óra	Személy-vonat 203. sz. perc	Vegyes vonat 281, 261, 271. sz. óra	Vegyes vonat 281, 261, 271. sz. perc	Menetjegy árak II. oszt. frt	II. oszt. kr.	III. oszt. frt	III. oszt. kr.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	„	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	„	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apácza	„	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Ágostonfalva	„	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	„	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	„	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	„	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Segesvár (Vendéglő)	„	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Segesvár	„	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	„	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	„	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszásza	„	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszu-Aszó	„	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balázsfalva	„	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	„	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula Fehérvár felé)	Érk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	„	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	„	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	„	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé	Érk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	„	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	„	—	—	5	38	8	11	—	55	—	39
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	„	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunya	„	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsa	„	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	„	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	„	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Érk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1082. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1812. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Szem. von. 1801. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1811. sz. Minden nap óra	perc	Árak II.o. fr	kr.	III.o. fr	kr.
Kapus (V.) Ind.	11	19	Kapus (V.) Ind.	4	25	N.-Szeben (V.) I.	3	58	N.-Szeben (V.) I.	10	05	6	19	5	85
N.-Szeben (V.) É.	1	41	N.-Szeben (V.) É.	6	50	Kapus (V.) Érk.	5	50	Kapus (V.) Érk.	11	57	8	33	4	52

Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1702. sz. Minden nap óra	perc	Vegy. von. 1712. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Szem. von. 1701. sz, Minden nap óra	perc	Vegy. von. 1711. sz. Minden nap óra	perc	Árak II.o. fr	kr	III.o. fr	kr.
Tövis (V.) Ind.	2	39	8	20	Gy.-Fehérvár I.	1	01	6	24	5	01	3	59
Gy.Fehérvár É.	3	11	9	10	Tövis (V.) Érk.	1	33	7	14	1	24	3	03

Jegyzet. A vastagabb ke retbe nyomatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig szá mitott éjjeli időt jelentik.

Kocsárd—Marosvásárhelyi szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1602. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1612. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1801. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Szem. von. 1601. sz. Minden nap óra	perc	Árak II.o. fr	kr.	III.o. fr	kr.
Kocsárd (V.) Ind.	9	12	Kocsárd (V.) Ind.	5	00	M.-Vásárhely Ind.	9	07	M.-Vásárhely Ind.	4	38	5	31	3	70
Maros-Ludas „	10	08	Maros-Ludas „	4	08	Csapó-Radnoth I.	10	28	Csapó-Radnóth „	5	58	1	28	3	05
Csapó-Radnóth I.	11	13	Csapó-Radnóth I.	6	05	Maros-Ludas „	11	20	Maros-Ludas „	6	55	3	62	2	59
M.-Vásárhely É.	12	26	M.-Vásárhely É.	7	18	Kocsárd (V.) Érk.	12	14	Kocsárd (V.) Érk.	7	49	2	84	2	03

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvártt.

Alólirt, ki több nevezetes **bécsi** és **pesti** mühelyek, ben és gyárakban a lakatos iparban magamat kiképeztem- tisztelettel kivánom a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy miután néhai VERESS DÁNIEL kolozsvári műlakatosmester jó hirben állott és ismeretes üzletét átvettem és azt önállólag gyakorlom; kész vagyok minden a lakatosi szakmába vágó

RENDÉS és MÜ-MUNKÁK,

u. m. **Virágtartó asztalok,- Luszterek,-** a legujabb mintákszerint **vasrácsozatok,-** vert vasból **lépcsőzetekre** csinos **daluszterek, olvasó támlák:**

épületi ajtók és ablakok

ujabb fajtáju **vasalásu-épületek** constructiójához szükséget- tető **vastetők,** mindenféle

finom zárak és templomi ajtók

czifrázott pántjai és zárjai

stb. gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — **csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árakbani elkészitését** minden időben elvállalni, s igyekezni fogok nemcsak az emlitett üzlet eddigi jó hirét és nevét fenntartani, hanem munkáim által a nagyérdemü közönség megelégedését, melyre mindig nagy sulyt fogok fektetni magamnak kivivni és kiérdemelni; azért ajánlom magamat a n. é. közönség szives pártolásába.

(305) 10—100 **Demjén Agoston.**

Hirdetések felvètele

az osztr. magyar birodalom és külföld összes lapjai részére, a lap kiadóhivatalok szokásos áraiban, szállitási s egyéb kösltégnélkül.

MOSSE RUDOLF

hirdetést közvetitő irodájában

(232) **Wien, Sellerstätte 2.** 9—*

Az ifjuság szépségét a legkésőbb aggkorig megóvni, minden hölgy főfeladata,

mely kiválóan töltételezi a bőr leggondosabb ápolását. Ennek tiszta és gyöngéd megtartása, idomitása és frissitése, foltok vörösség, szeplő és mind en bőrsenny eltávolitása, ugymint különösen a ránczok és redők azonnali és tartós megsemmisitése, kiválóan eszközölhető az annyira kitünő, hatásában meplepő

RAVISSANTE
du dr Lejosse á Paris

hivatalosan megvizsgált egyetlen ártalmatlan bőrápoló szer által. Páris, London, Bécs, Budapest elegáns hölgyvilágának legértékesb toilette titka a fiatal kor frisseségérek az aggkorban való megtarthatása: ezerszeresen jónak bizonyult, és mint első szépitőszer egy hölgynek pipereasztalról sem szabad hiányoznia.

Egy nagy eredeti üveg ára 2·50
Egy kis eredeti üveg ára 1.50
(használati utasitással.)

Ravissante szappan

a legjobb és leghirnevesebb illatos mosdó szappan a bőr szépiése és javitására. Használata után a bőr bársony finom lesz, és igen kellemes szagot tart meg, — Sokáig tart és ki nem szárad, a ki egyszer megkisértette, az soha soha többé nem használ más szappant.

Egy doboz (3 drb) á 1 frt 35 kr. egy db. 50 kr.

Ravissante arczpor.

A párisi és londoni hölgyvilág: valamint a legtöbb művésznő legkedveltebb arczpora. Mindazon t. hölgyek kik egyszer használták, meggyőződtek, hogy a POUDRE RAVISSANTE felülmulhatatlan, igen jól tapad, láthatatlan, és természetes üdeséget ad a bőrszinnek tehát legjobban ajánlhatjuk.

Nagy doboz ára 1 frt. Kisebb 60 kr. fehér vagy rózsaszinü.

Felül mulhatatlan és teljesen ártalmatlan a

RAVISSANTE FOGPOR

mely a fogakat hófehérre tisztitja, odvasodástól és büzödéstől megóvja.

Savmentes semlegesitő, vizben oldó alkatrészekkel bir, a fogak tökéletes tisztitását letehetővé teszi, s azok mellett természetes szinőket és fényőket megtartják, és sem vegyileg, sem erőmüvileg nem lesznek megtámadva: a könnyenvérző foghus természetes erejét megkapja a száj pedig kellemesen föl lesz frissitve. Egy doboz ára 50 kr.

A ki szép és egészséges fogakat óhat, a győződjék meg mihamarább egyetlen kisérlet által, hogy mily kitünő, majdnem csodálatra méltó hatásu a

Ravissante-szájviz.

Minden savaktól mentes, s a fogak ápolására legalkalmasabb éltető és balzsamos növényanyagokból készitve.—Általa a foghus megerősödik, a fogak zománcza ápolva, a rothadás elkerülve lesz. 10 csepp elégséges belőle egy kortyvizzel, mely vegyülékkel a fogak bevégzett tisztitása után, a száj jól kiöblittetik és soha sem kellend fogfájásban szenvednünk.

Nem létezik más készitmény, mely mindennapi használatnál oly hasonlithatlan jó eredményt bizlositana a fogak szépségére és fentartására nézve, mint a Ravissante szájviz, mely a fogakat oly veszélyes fogkő lerakodását, és a szájnak a legkellemesbb frisseséget és üdeséget kölcsönözi.

Egy eredeti üveg ára 1 frt.

RAVISSANTE HAJ-ESSENTIA

kitünő hatással bir a hajtalaj tisztitására, mely a hajkorpa képződését és a haj kihullását meggátolja: igen kedvelt fejmosó szer, mert jótékony hatást eszközöl a fejb őrre.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

A kik valóban jó, a czélnak minden irányban megfelelő hajkenőcsöt óhajtanak tegyenek egy kisésletet a

Pomade Ravissante

kitünő hajkenőcscsel, mely a hajat szépiti és ápolja, a haj talajt megerősitt, a korpa képződését meggátolja, a haj kihullását megakadályozza, annak természetes fényt és hullámos alakot kölcsönöz, és a legkésőbb korig védi a megőszülés ellen.

Egy tégely ára 1 frt.

Ravissante hajápoló olaj.

Legjobb óvszer a haj őszülése és kihullása ellen, mely a korpaképződés- meggátolja, a beteg hajat új életre hozza és a haj növését bámulatosan előmozditja. Ajánlható azoknak, a kik hajkenőcs helyett hajolajat használnak. Haj tása csodálatos.

Egy üveg ára 1 frt.

Valódi minőségben, nagyban és kicsinyben kaphatók a központi főraktárban **Schwarz Friderika,** ilatgyógyszertárában Budapest, városháztér 9. szám, „Haris-bazár“.

(328) 49—50

Levélbeli megrendelések a pénz beküldése vagy utánvétel mellett postafordultával teljesittetnek.

Raktár Kolozsvártt: Valentini Adolf, és Biró János gyógyszerész uraknál és a legtöbb vidéki **illatszer- és gyógyszertárakban.**

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.